

LÆRING I PSYKIATRIEN

Aktionsforskningsprojektet
Udvikling af læringsmiljø i psykiatrien -
læremuligheder, kompetenceudvikling & innovation

Status for perioden 01.10.08 - 30.09.11

NCK
NATIONALT CENTER FOR
KOMPETENCEUDVIKLING

 REGION NORDJYLLAND
PSYKIATRIEN

midt
regionmidtjylland

REGION SJÆLLAND
PSYKIATRIEN

 Psykiatri

Psykiatrisk Center København
Psykiatrisk Center Ballerup
Psykiatrisk Center Frederiksberg
Psykiatrisk Center Glostrup
Psykiatrisk Center Nordsjælland

Indhold

Indhold	2
Forord	3
1. LIP-projektets karakteristika	4
2. Deltagere i projektet	4
3. Aktiviteter i projektet.....	5
3.1 Projektstyregruppen	6
3.1.1 Møder i projektstyregruppen	6
3.1.2 Ad hoc arbejdsgrupper	7
3.1.2.1 Skrive workshop	11
3.1.3 Gennemgående arbejdsgrupper	11
3.1.3.1 PR og formidlingsgruppe	11
3.2 Lokale projektarbejdsgrupper	12
3.3 Arbejdsseminarer og afslutningskonference	13
3.4 Forskning	19
3.5 Formidling.....	20
3.5.1 Hjemmeside.....	20
3.5.2 Logo	21
3.5.3 Artikler	21
3.5.4 Interview.....	22
3.5.5 Konferencer m.v.....	22
3.5.6 Bogmærker	28
4. Sponsorere	29
5. Ansatte	31
5.1 Sekretær (TAP)	31
5.2 Akademisk medarbejder	31
6. LIP-projektet en succes eller...?.....	32
7. Referencer.....	37

Forord

Hermed har projektstyregruppen for aktionsforskningsprojektet *Udvikling af læringsmiljø i psykiatrien - læremuligheder, kompetenceudvikling & innovation* (LIP-projektet) fornøjelsen at præsentere status for hele projektperioden: 01.10.08 - 30.09.11. Det er den fjerde og sidste status på projektet. Den første gjaldt perioden 01.10.08 - 31.07.09, den anden perioden 01.08.09 - 28.02.10 og den tredje 01.10.08 - 31.12.10. Hensigten har været med mellemrum i projektets 3-årige levetid, at give en opsummerende status over progressionen i projektet. Projektstyregruppen håber, at også denne sidste status vil være til glæde for både ledere og øvrige deltagere i projektet, samt andre interesserede.

Da hver status har været en opsummering af aktiviteter i projektet, vil læseren kunne nøjes med at læse denne fjerde og sidste status for at danne sig et overblik over projektet. Rapporten her skal ses i sammenhæng med bilagene, der bliver nævnt i den samt de fire rapporter, der er skrevet på baggrund af projektets resultater. Bilagene er samlet i et særskilt dokument. Rapporterne kan downloades på www.ncfk.dk til udgangen af 2011.

Forud for projektets start lå et stort forarbejde med at få det beskrevet og indgået kontrakter mellem de regionale psykiatriske institutioner og Nationalt Center for Kompetenceudvikling (NCK), Aarhus Universitet. Det arbejde fandt sted i første del af 2008. Arbejdet bar frugt og vi kunne officielt starte projektet 01.10.08. Hvad vi, i store træk, nåede i projektets 3-årige levetid, vidner denne status om.

Ved projektets afslutning fik styregruppens medlemmer en diskette med alle projektets data. Desuden fik både kliniske vejledere og uddannelsesansvarlige sygeplejersker et bevis på, at de har deltaget i LIP-projektet.

På vegne af projektstyregruppen

Linda Kragelund
universitetslektor, ph.d.
forsknings- og projektleder
december 2011

1. LIP-projektets karakteristika

Projektet var kendetegnet ved *mangfoldighed, engagement, vidensdeling og udholdenhed*.

Mangfoldigheden viste sig ved, at deltagerne repræsenterede forskellige grene af psykiatrien. F.eks. retspsykiatri, børne- og ungdomspsykiatri, åbne- og lukkede afdelinger samt distriktopsykiatriske centre. Den viste sig også ved, at deltagerne havde forskellig erfaring og viden. Mangfoldigheden bidrog til at udvikle fælles viden i relation til projektets mål.

Engagement hos deltagerne var en forudsætning for, at projektet kunne gennemføres. I et aktionsforskningsprojekt som LIP-projektet arbejder praktikere og forskere sammen om det. At projektet på den måde blev "fælles eje" betød bl.a., at den enkelte deltager havde mulighed for at opleve ejerskab af projektet, og at alle deltagere havde mulighed for aktivt at medvirke til at skabe viden og at dele viden med hinanden.

Vidensdeling fandt bl.a. sted på arbejdsseminarer for alle deltagere i projektet og via de kliniske vejlederes observation af hinandens vejledningspraksis. Desuden var der fokus på at formidle de resultater, der blev genereret i projektet til en bredere kreds af interesserede, og projektet havde en hjemmeside (www.ncfk.dk/psykiatri), der løbende blev opdateret, og var tilgængelig for alle.

Udholdenhed var også en nødvendighed hos projektets deltagere. Tre år er lang tid, at holde et projekt i gang. Specielt var det hårdt arbejde at analysere data, at nå til resultater med belæg og at få dem formuleret skriftligt.

I skrivende stund (december 2011) er projektet slut. Det sluttede med konferencen "*Store læremuligheder i det små*" - *Udvikling af kompetence blandt kliniske vejledere*. Konferencen var en succes med ca. 160 deltagere fra mange grene af sundhedsvæsnet og fra forskellige University Colleges. På konferencen blev centrale resultater af projektet formildet.

2. Deltagere i projektet

Cirka 100 sygeplejersker fra Psykiatrien Region Nordjylland, Psykiatri og Social Region Midtjylland, Psykiatrien Region Sjælland og Psykiatrien Region Hovedstaden havde ved projektets start i oktober 2008 frivilligt meldt sig til at deltage i det. Antallet af deltagere har varieret over tid (skema 1). Årsagen er bl.a., at nogle af projektets deltagere i løbet af projektets 3-årige levetid skiftede arbejde. Ved projektets afslutning var der 82 deltagere i det.

Projektet var organiseret med en projektstyregruppe og lokale projektarbejdsgrupper. Projektstyregruppen bestod af uddannelsesansvarlige sygeplejersker¹ samt ph.d.-studerende Lisbeth Hybholt (LH) og forsknings- og projektleder Linda Kragelund (LK) fra NCK. De lokale projektarbejdsgrupper blev ledt af de uddannelsesansvarlige sygeplejersker, og bestod i øvrigt af de kliniske vejledere.

¹ Stillinger med overordnede og koordinerende funktioner har forskellige betegnelser rundt om i landet. F.eks. uddannelsesansvarlig sygeplejerske, uddannelseskoordinator, uddannelseskonsulent, klinisk sygeplejelærer, udviklings- og uddannelsesansvarlig sygeplejerske. Sidstnævnte betegnelse bruges, da nogle stillinger også indeholder en klinisk udviklingsdel. Til de overordnede stillinger er ofte knyttet et krav om en videregående akademisk uddannelse på master- eller kandidatniveau. Betegnelsen uddannelsesansvarlig sygeplejerske blev valgt i projektet, fordi den bliver brugt af flere regioner

Skema 1 viser, hvem de uddannelsesansvarlige sygeplejersker var, hvilken/hvilket region/center de kom fra, og hvor mange kliniske vejledere, der var i de lokale projektarbejdsgrupper².

Skema 1

Antal uddannelsesansvarlige sygeplejersker og kliniske vejledere i projektet fordelt på regioner og centre

Region	Centre	Uddannelses ansvarlige sygeplejersker	Kliniske vejl., okt. 2008	Kliniske vejl., juni 2009	Kliniske vejl., feb. 2010	Kliniske vejl., dec. 2010	Kliniske vejl., sep. 2011
Nordjylland		Tove Pank	21	18	9	9	9
Midtjylland		Lillian Gade Abrahamsen & Annelene Altenburg	4	4	4	4	4
		Pennie Teglberg & Inger Laulund ³ & Ida H. Jakobsen ⁴	4	4	4	4	3
		Anna Timmermann ⁵ & Annette Dippel Larsen	8	8	7	7	5
		Annette Raarup & Annemette Hvaldal ⁶ & Ruth Skrifer ⁷	4	4	4	5	6
Sjælland		Anne Elisabeth Rasmussen & Mona Eilschou ⁸	6	5	4	4	4
Hovedstaden	Rigshospitalet ⁹	Bolette Holck ¹⁰ & Lisbeth Hybholt ¹¹	10	7	6	-	-
	Bispebjerg	Helle Bachmann	8	7	5	-	-
	København	Helle Bachmann	-	-	-	10	10
	Ballerup	Helle Sørensen	6	6	5	5	5
	Glostrup	Ulla Hendriksen	11	11	11	10	10
	Hillerød	Solveig Abrahamsen	6	6	7	7	7
	Frederiksberg	Tine Limkilde	5	5	4	2	3
I alt		17 (01.10.08), 13 (28.02.10), 14 (31.12.10), 14 (30.09.11)	93	85	70	67	66

3. Aktiviteter i projektet

Projektets hovedaktiviteter var at:

- arbejde i projektstyrergruppen, herunder i arbejdsgrupper
- oprette lokale projektarbejdsgrupper
- planlægge og holde fem arbejdsseminarer for de kliniske vejledere og projektstyrergruppens medlemmer og én afsluttende konference for både projektets deltagere og gæster udefra (pkt. 3.3 Arbejdsseminarer og afslutningskonference)
- forske:

² Antallet af kliniske vejledere og uddannelsesansvarlige sygeplejersker varierede over tid, fordi nogle deltagere gik ud af projektet (f.eks. barsel, andet ansættelsessted) og andre kom til (blev ansat et af de steder, der deltog i projektet)

³ Udgået af projektet 31.12.09, da hun fik andet arbejde

⁴ Indtrådt i projektet 01.08.10

⁵ Udgået af projektet 28.02.10, da hun fik andet arbejde

⁶ Udgået af projektet 31.07.10, da hun har fik andet arbejde

⁷ Indtrådt i projektet 01.11.10

⁸ Udgået af projektet 01.09.09

⁹ Psykiatrisk Center Rigshospitalet og Psykiatrisk Center Bispebjerg blev 01.01.10 fusioneret til Psykiatrisk Center København

¹⁰ Udgået af projektet 01.03.10, da hun fik andet arbejde

¹¹ Udgået (midlertidigt) af projektet 01.07.09, på grund af barsel. Indtrådt igen 01.10.10 som ph.d.-studerende ved NCK

- udvikle redskaber til at generere data
- generere og gennemføre kvalitativ indholdsanalyse af data fra 1. fokusgruppe interview med kliniske vejledere. Styregruppens medlemmer fungerede som moderatorer og observatører
- genere data via de kliniske vejlederes observation af hinandens vejledningspraksis og deres skrivning af logbog over egen vejledningspraksis. Begge dele i relation til at Vindmøllemodellen¹² blev brugt som pædagogisk redskab i klinisk uddannelse af to hold sygeplejestuderende. Desuden blev der gennemført kvalitativ indholdsanalyse af data fra observationer og logbøger
- generere data fra 2. fokusgruppe interview med de kliniske vejledere. Styregruppens medlemmer fungerede som moderatorer og observatører og analyserede data
- skrive én videnskabelig artikel på baggrund af projektets resultater
- formidle:
 - udvikle en formidlingsstrategi, herunder oprette en hjemmeside
 - deltage med poster og oplæg på diverse nationale og internationale konferencer, forskningsdage, symposier m.v. (pkt. 3.5.5 Konferencer m.v.)
 - skrive faglige artikler om projektet (pkt. 3.5.3 Artikler).

3.1 Projektstyregruppen

Projektstyregruppen bestod oprindeligt af 17 uddannelsesansvarlige sygeplejersker og forsknings- og projektleder LK. Ved projektets afslutning var antallet af uddannelsesansvarlige sygeplejersker i projektstyregruppen reduceret til 14 (skema 1). Projektstyregruppen var ansvarlig for:

- *planlægning og gennemførelse af temadage/arbejdsseminarer*
- *at fastsætte en overordnet tidsramme for implementering af "Kategoriseringsmodel for sygeplejestuderendes læreprocesser" og generering af data via fokusgruppe interview, de kliniske vejlederes observation af hinandens vejledningspraksis og de kliniske vejlederes skrivning af logbog over egen vejledningspraksis*
- *udarbejdelse af interviewguides, observationsguides og retningslinjer for skrivning af logbog*
- *planlægning og gennemførelse af fokusgruppe interview*
- *analyse af data*
- *publicering og formidling af forskningens resultater*
- *at de lokale projektarbejdsgrupper spørsmål, overvejelser, forslag med mere bliver taget op i projektstyregruppen og at styregruppens beslutninger bliver bragt tilbage til de lokale projektarbejdsgrupper*
- *at løse problemstillinger og opgaver, der opstår ad hoc (Kragelund m.fl. 2008:13).*

3.1.1 Møder i projektstyregruppen

Projektstyregruppen holdt 13 møder. Dagsorden for møderne fremgår af bilag 1. Skema 2 viser dato for møderne, hvor de blev holdt, hvor mange der deltog, samt hvem der var ordstyrer og referent. Funktionen som ordstyrer og referent gik på skift i gruppen.

¹² Kategoriseringsmodel for sygeplejestuderendes læreprocesser (Kragelund 2007)

Skema 2

Dato, sted, antal deltagere, ordstyrer og referent for møder i projektstyregruppen

Dato	Sted	Antal deltagere	Ordstyrer	Referent
27.10.08	Risskov	18	Bolette Holck, Psykiatrisk Center Rigshospitalet	Lisbeth Hybholt, Psykiatrisk Center Rigshospitalet
12.01.09	Frederiksberg	18	Anna Timmermann, Psykiatrien Region Midtjylland	Lisbeth Hybholt, Psykiatrisk Center Rigshospitalet
17.03.09	Risskov	14	Annette Dippel Larsen, Psykiatrien Region Midtjylland	Tine Limkilde, Psykiatrisk Center Frederiksberg
12.05.09	Risskov	18	Ulla Hendriksen, Psykiatrisk Center Glostrup	Tine Limkilde, Psykiatrisk Center Frederiksberg
26.08.09	Rigshospitalet	14	Annelene Altenburg, Psykiatrien Region Midtjylland	Tove Pank, Psykiatrien Region Nordjylland
18.11.09	Roskilde	13	Helle Sørensen, Psykiatrisk Center Ballerup	Helle Bachmann, Psykiatrisk Center Bispebjerg
08.02.10	Risskov	11	Lilian Gade Abrahamsen & Annelene Altenburg, Psykiatri og Social Region Midtjylland	Annette Raarup, Psykiatri og Social Region Midtjylland
02.05.10 - 04.05.10	Byggecentrum Middelfart ¹³	11	Helle Sørensen, Psykiatrisk Center Ballerup	Pennie Teglberg, Psykiatri og Social Region Midtjylland
23.08.10	Psykiatrisk Center København (Bispebjerg)	10	Ulla Hendriksen, Psykiatrisk Center Glostrup	Annette Dippel Larsen, Psykiatri og Social Region Midtjylland
15.11.10	Risskov	9	Lilian Abrahamsen, Psykiatri og Social Region Midtjylland	Pennie Teglberg, Psykiatri og Social Region Midtjylland
10.02.11	Roskilde	10	Anne Elisabeth Rasmussen, Psykiatrien Region Sjælland	Lisbeth Hybholt, NCK
06.04.11	Århus	14	Annelene Altenburg, Psykiatri og Social Region Midtjylland	Lisbeth Hybholt, NCK
15.08.11	Glostrup	14	Linda Kragelund, NCK	Lisbeth Hybholt, NCK

3.1.2 Ad hoc arbejdsgrupper

I takt med at projektet blev gennemført nedsatte projektstyregruppen ad hoc arbejdsgrupper. Grupperne arbejdede med:

- planlægning af 1. arbejdsseminar. Formålet med seminaret var, at give de kliniske vejledere information om og mulighed for at arbejde med Vindmøllemodellen, en konkret kategoriseringsmodel for sygeplejestuderendes læreprocesser (Kragelund 2007)
- interviewguide til 1. fokusgruppe interview. Formålet med interviewet var at afdække de kliniske vejlederes forståelse af og praksis omkring alle de læremuligheder, som de var bevidste om og af forskellige grunde enten udnyttede eller ikke udnyttede i de studerendes kliniske undervisning
- indhold i projektdeltagernes arbejdsmappe
- demografiske data og kodning af data
- observationsguide til kliniske vejledere i forbindelse med at de skulle observere hinandens vejledningspraksis. Formålet med observationerne var, at vejlederne fokuserede på

¹³ Seminaret blev finansieret via midler modtaget fra Aase og Ejnar Danielsens Fond (pkt. 4: Sponsorere)

hinandens praksis med udgangspunkt i Vindmøllemodellen (Kragelund 2007).

Observationerne var data i projektet

- logbogsguide til de kliniske vejledere i forbindelse med at de skulle skrive logbog over deres egen vejledningspraksis. Formålet med at vejlederne skrev logbog over deres vejledningspraksis var, at undersøge hvilken betydning brug af Vindmøllemodellen har i klinisk uddannelse af sygeplejestuderende i psykiatrien, set fra de kliniske vejledernes perspektiv (Kragelund m.fl. 2008), og at vejlederne fik mulighed for at udvikle deres kompetencer i forhold til at identificere og udnytte læremuligheder. Logbogsnotaterne var data i projektet
- planlægning af 2. arbejdsseminar. Formålet med seminaret var, at give de kliniske vejledere information om og mulighed for at arbejde med den observationsguide og den logbogsguide, som de skulle bruge i forbindelse med at observere hinandens vejledningspraksis og skrive logbog over egen vejledningspraksis
- analyse af data fra 1. fokusgruppe interview. Rapporten: *Analyse af 1. fokusgruppe interview i aktionsforskningsprojektet Udvikling af læringsmiljø i psykiatrien. Kliniske vejledere i spændingsfeltet mellem sygeplejestuderende, kollegaer i praksisfællesskabet, psykiatriske patienter og forventninger til egen pædagogisk og psykiatrisk sygeplejefaglig kompetence* (Kragelund m.fl. 2009) kan downloades på www.ncfk.dk
- planlægning af 3. arbejdsseminar. Formålet med seminaret var, at give de kliniske vejledere mulighed for at dele oplevelser og erfaringer med at observere hinandens vejledningspraksis og skrive logbog over egen vejledningspraksis. Desuden var formålet, via oplæg om aktionsforskning, hverdagsbevidsthed og Jarvis' forståelse af læring, at give de kliniske vejledere mulighed for at få forståelse for dele af den teoretiske ramme, som aktionsforskningsprojekt bygger på. De kliniske vejledere havde selv ønsket, de teoretiske oplæg
- analyse af data fra de kliniske vejlederes observation af hinandens vejledningspraksis. Rapporten: *Analyse af kliniske vejlederes observationer af hinandens vejledningspraksis - Kliniske vejlederes vejledning af sygeplejestuderende* (Altenburg m.fl. 2011) kan downloades på www.ncfk.dk
- analyse af data fra de kliniske vejlederes skrivning af logbog over deres egen vejledningspraksis. Rapporten: *Kliniske vejlederes "AHA-oplevelser" ved brug af Vindmøllemodellen* (Rasmussen m.fl. 2011) kan downloades på www.ncfk.dk
- planlægning af 4. arbejdsseminar. Formålet med seminaret var, at deltagerne sammen delte og producerede viden. Det blev gjort ved at:
 1. medlemmer af projektstyregruppen kom med oplæg om, hvordan data er analyseret og fremlagde foreløbige resultater af analyse af data
 2. at der i grupper blev arbejdet med, hvordan projektets deltagere forstod vejledning og refleksion
 3. at deltagerne diskuterede de foreløbige resultater af analyse af data og drøftede, hvordan de kunne komme videre, så resultaterne bliver til gavn i praksis
- planlægning af 5. arbejdsseminar. Formålet med seminaret var:
 1. at medlemmer af projektstyregruppen fremlagde sidste nye resultater fra projektet
 2. at deltagerne sammen, på baggrund af projektets resultater, formulerede anbefalinger/indsatsområder til ledere (på forskelligt niveau), til kliniske vejledere og til uddannelsesansvarlige sygeplejersker

- planlægning af 6. og afsluttende arbejdsseminar (blev kaldt konference). Formålet med konferencen var, at formidle forskningsprojektets væsentligste resultater til projektets deltagere, ledere og andre interesserede
- interviewguide til 2. fokusgruppe interview. Formålet med interviewet var, at få de kliniske vejledere til at tale om, hvilke konsekvenser brug af Vindmøllemodellen har haft for udnyttelse af de eksisterende læremuligheder i praksis i forhold til:
 - optimering af de studerendes læring
 - udvikling af de kliniske vejlederes kompetencer som vejledere
 - uddannelsesstedernes (arbejdspladsernes) læringsmiljø
 - (videre)udvikling af begreber om klinisk læring
- analyse af data fra 2. fokusgruppe interview. Rapporten: *At være klinisk vejleder i LIP-projektet - et indefra, udefra og deltage perspektiv* (Hybholt m.fl. 2011) kan downloades på www.ncfk.dk.

Hvem der var medlem af og formænd for arbejdsgrupperne fremgår af bilag 2.

Grupperne arbejdede forskelligt. I nogle tilfælde primært via e-mail (f.eks. planlægning af arbejdsseminarer), i andre tilfælde var det nødvendigt at mødes ansigt til ansigt, f.eks. for at udarbejde interviewguide til fokusgruppe interviewene, observationsguiden og logbogsguiden samt for at analysere data.

Da analyse af data var tidskrævende, registrerede projektstyregruppen de møder, der blev holdt i analysegrupperne (skema 3, skema 4, skema 5, skema 6). Ud over tiden til møder brugte det enkelte gruppemedlem tid på analyse imellem møderne. Dagsorden for møderne fremgår af bilag 20, bilag 21, bilag 22 og 23.

Skema 3

Dato, sted, antal deltagere, ordstyrer og referent for møder i analysegruppen vedr. analyse af data fra 1. fokusgruppe interview

Dato	Sted	Antal deltagere	Ordstyrer	Referent
1. møde 05.05.09	København, DPU	4	LK	LK & LH
2. møde 10.06.09	København, DPU	6	LK	Pennie Teglborg
3. møde 18.08.09 - 19.08.09	København, DPU	7	LK	Anna Timmermann & LK
4. møde 28.09.09	Psykiatrien Region Midtjylland, Risskov	6	LK	LK
5. møde 04.11.09	Psykiatri Region Midtjylland, Risskov	6	LK	Anna Timmermann (& LK)
6. møde 11.01.10	Psykiatrisk Center Glostrup	5	LK	LK

Formand for analysegruppen vedr. analyse af data fra 1. fokusgruppe interview var LK.

Skema 4

Dato, sted, antal deltagere, ordstyrer og referent for møder i analysegruppen vedr. analyse af data fra de kliniske vejlederes observation af hinandens vejledningspraksis

Dato	Sted	Antal	Ordstyrer	Referent
1. møde 03.11.09	Viborg Søndersøparken	5	Annelene Altenburg	Intet referat
2. møde 13.11.09	Viborg Søndersøparken	5	Anna Timmermann	Annelene Altenburg
3. møde 14.01.10	Viborg, Tingvej	5	Annelene Altenburg	Annelene Altenburg
4. møde 25.03.10	Viborg Tingvej	5	Annelene Altenburg	Tove Pank
5. møde 22.04.10	Viborg Tingvej	4	Annelene Altenburg	Tove Pank
6. møde 19. & 20. maj 2010	Viborg Tingvej	5	Tove Pank 19.05 & Annette Rårup 20.05	Annelene Altenburg 19.05 & Annemette Hvoldal 20.05
7. møde 22.06.10	Aalborg Psykiatriske Sygehus	6	LK	Annemette Hvoldal
8. møde 31.08.10	Viborg Tingvej	5	Annelene Altenburg	Annette Rårup
9. møde 04.11.10	Viborg Tingvej	3	Ingen	LK
10. møde 06.01.11	Viborg Tingvej	3	Ingen	LK

Formand for analysegruppen vedr. analyse af data fra de kliniske vejlederes observation af hinandens vejledningspraksis var Annelene Altenburg.

Skema 5

Dato, sted, antal deltagere, ordstyrer og referent for møder i analysegruppen vedr. analyse af data fra de kliniske vejlederes skrivning af logbog over egen vejledningspraksis

Møde nr.	Dato	Sted	Antal deltagere	Ordstyrer	Referent
1. møde	18.11.09	Psykiatrien Region Sjælland, Roskilde	?	?	?
2. møde	08.01.10	Psykiatrien Region Sjælland, Roskilde	4	Fælles	Bolette Holck
3. møde	02.02.10 & 03.02.10	Psykiatrisk Center København, Bispebjerg	5	Fælles	LK
4. møde	15.03.10	Psykiatrien Region Sjælland, Roskilde	6	Lillian Gade Abrahamsen	Bolette Holck & LK
5. møde	19.04.10 & 20.04.10	DPU, København	5	Fælles	Solveig Abrahamsen
6. møde	30.06.10	Psykiatrien Region Sjælland, Roskilde	5	Fælles	Lillian Gade Abrahamsen
7. møde	16.08.10 & 17.08.10	Psykiatrisk Center Ballerup	4	Fælles	Solveig Abrahamsen
8. møde	25.10.10	Psykiatrien Region Sjælland, Roskilde	4	Fælles	Solveig Abrahamsen & LK
9. møde	01.12.10	Psykiatrien Region Sjælland, Roskilde	2	Fælles	LK

Formand for analysegruppen vedr. analyse af data fra de kliniske vejlederes skrivning af logbog over deres egen vejledningspraksis var Anne Elisabeth Rasmussen.

Skema 6

Dato, sted, antal deltagere, ordstyrer og referent for møder i analysegruppen vedr. analyse af data fra 2. fokusgruppe interview

Møde nr.	Dato	Sted	Antal deltagere	Ordstyrer	Referent
1. møde	12.01.11	Psykiatrien Region Nordjylland, Ålborg	5	Ulla Hendriksen	LH
2. møde	08.02.11 & 09.02.11	Psykiatrien Region Sjælland, Roskilde	4	Annelene Altenburg	LH
3. møde	16.03.11	Psykiatri og Social Region Midtjylland, Risskov	5	Ulla Hendriksen	LH
4. møde	14.04.11	DPU, København	5	Tove Pank	LH
5. møde	18.05.11	Psykiatrisk Center Glostrup	5	Ulla Hendriksen	LH

Formand for analysegruppen vedr. analyse af data fra 2. fokusgruppe interview var LH.

3.1.2.1 Skrive workshop

Den 6. og 7. juni 2011 havde LK tilbudt at gennemføre en skrive workshop, for de af projektets deltagere, der havde lyst til at skrive en artikel. Der var tre deltagere på workshoppen. Dagenes produkt blev begyndelsen på tre artikler. Status på artiklerne er: Abrahamsen, S., in pres. Udvikling af Læring i Psykiatrien - Aktionsforskning på tværs af psykiatrien i Danmark. I: *Psykiatrisk Sygepleje*. Fagligt Selskab for Psykiatriske Sygeplejersker
Kragelund, L., 2011. Fra væg til væg - vejledning mod dialog. I: *Sygeplejersken* nr. 12:63
Teglborg, P.; Jakobsen, I. & Kragelund, L. - artikel om at deltage i aktionsforskning. Den er stadig ved at blive skrevet.

3.1.3 Gennemgående arbejdsgrupper

Den eneste permanente arbejdsgruppe der var i projektet var PR og formidlingsgruppen. PR og formidling var nøgleopgaver i relation til viden skabt i projektet (lærings-, sygepleje- og arbejdspladsforskning).

3.1.3.1 PR og formidlingsgruppe

I PR og formidlingsgruppen var repræsentanter fra Psykiatrien Region Nordjylland, Psykiatri og Social Region Midtjylland, Psykiatrien Region Sjælland, Psykiatrien Region Hovedstaden og NCK (bilag 2). Oprindeligt var der syv medlemmer i gruppen. Det blev reduceret til seks, da LH gik på barselsorlov (fra en stilling som uddannelsesansvarlig sygeplejerske på Rigshospitalet og medlem af projektets styregruppe). Efterfølgende blev hun ph.d.-studerende ved NCK, men ikke igen medlem af PR og formidlingsgruppen.

Der blev holdt tre møder i PR og formidlingsgruppen. Dato, tid og sted, ordstyrer, referent og antal deltagere fremgår af skema 7. Dagsorden for møderne fremgår af bilag 3.

Skema 7

Data om møder i PR og formidlingsgruppen

Dato	Tid	Sted	Ordstyrer	Referent	Antal deltagere
1. møde 26.02.09	16.00 - 18.00	Hotel Comwell, Middelfart	Annelene Altenburg	Bolette Holck	4
2. møde 26.05.09	10.00 - 16.00	Psykiatrisk Center Rigshospitalet	LK	LH	4
3. møde 05.10.09	11.00 - 16.00	Psykiatrien Region Sjælland, Roskilde	LK	Annelene Altenburg	5

Gruppens væsentligste opgave var at opbygge projektets hjemmeside og udarbejde en PR og formidlingsstrategi (pkt. 3.5.1 & bilag 16). Desuden udviklede gruppen skabeloner til at registrere, når deltagere i projektet havde skrevet artikler eller deltaget på konferencer og temadage m.v. med oplæg, poster eller lignende (bilag 17 & bilag 18).

Det var primært i projektets første leveår, at der var aktivitet i PR og formidlingsgruppen. PR og formidling i forbindelse med projektets afsluttende konference blev varetaget af gruppen, der planlagde konferencen (bilag 2).

3.2 Lokale projektarbejdsgrupper

Lokalt i de regionale psykiatriske institutioner blev der nedsat projektarbejdsgrupper. De bestod af de kliniske vejledere, der deltog i projektet og blev ledet af de uddannelsesansvarlige sygeplejersker.

De lokale projektarbejdsgrupper var ansvarlige for:

- at beslutte hvilke kliniske vejledere, der skal observere hinandens vejledningspraksis
- at bestemme, indenfor en af projektstyrergruppen nærmere fastsat tidsramme, hvilke to hold sygeplejestuderende "Kategoriseringsmodel for sygeplejestuderendes læreprocesser" skal implementeres på
- at generere data
- at sørge for at empiri vedrørende observation og logbogsskrivning bliver sendt elektronisk til NCK
- at holde involverede afsnits- og afdelingsledelser orienterede om projektets forløb og resultater.

Mødefrekvensen i de lokale projektarbejdsgrupper kan besluttes lokalt, men der holdes minimum 2 møder om året. Desuden kan de lokale projektarbejdsgrupper evt. etablere interne journal groups, og formidle viden om projektet på f.eks. lokale symposiedage, nationale og internationale konferencer m.v. (Kragelund m.fl. 2008:13-14).

De lokale projektarbejdsgrupper arbejdede forskelligt. F.eks. var spørgsmål om projektet nogle steder fast punkt på dagsordenen, når de kliniske vejledere og de uddannelsesansvarlige sygeplejersker holdt møde (Psykiatrisk Center Bispebjerg/København, Psykiatrisk Center Ballerup og Psykiatrien Region Nordjylland). Og nogle steder lavede de uddannelsesansvarlige sygeplejersker og kliniske vejledere sammen en procesplan for gruppens arbejde under hele projektforløbet (BUC Region Midtjylland). Endelig fungerede de lokale projektarbejdsgrupper nogle steder som et ekstra netværk for de kliniske vejledere (gjaldt en del af deltagerne fra Region Midtjylland, Risskov).

I bagklogskabens lys kunne det sandsynligvis have styrket nogle kliniske vejlederes ejerskab til projektet, hvis de lokale projektarbejdsgrupper havde arbejdet mere målrettet og intenst end tilfældet var.

3.3 Arbejdsseminarer og afslutningskonference

Arbejdsseminarer for kliniske vejledere og uddannelsesansvarlige sygeplejersker var et vigtigt element i projektet, da det i høj grad var her, der blev delt og udviklet viden i relation til projektets formål og forskningsspørgsmål.

I løbet af projektet blev der holdt fem arbejdsseminarer og én afsluttende konference.

Formålet med det første arbejdsseminar var, at de kliniske vejledere fik information om og mulighed for at arbejde med en konkret kategoriseringsmodel (Vindmøllemodellen) for sygeplejestuderendes læreprocesser. Fordi projektet havde modtaget fondsmidler fra Aase og Ejnar Danielsens Fond, var det muligt at holde arbejdsseminaret på Comwell Middelfart Hotel- og Conferencecenter. Her mødtes 96 af projektets 100 deltagere den 26.02.09 (bilag 4).

Gruppearbejde på 1. arbejdsseminar

Det andet arbejdsseminar havde til formål at give de kliniske vejledere information om og mulighed for at arbejde med den observationsguide og logbogsguide, som de skulle bruge i forbindelse med at observere hinandens vejledningspraksis og skrive logbog over egen vejledningspraksis. Arbejdsseminaret blev holdt i henholdsvis Viborg (Psykiatrisk Sygehus Sønderøparken) og i København på DPU (bilag 5). Af ressourcemæssige årsager blev 2. arbejdsseminar holdt i både Øst og Vest, så deltagerne ikke skulle bruge så megen tid, og for at mindske udgifterne til transport. I København blev seminaret holdt 24.03.09. Her deltog 52 af projektets deltagere. I Viborg blev seminaret holdt 25.03.09. Her deltog 40 af projektets deltagere.

Stemmingsbilleder fra 2. arbejdsseminar i henholdsvis København og Viborg

Det tredje arbejdsseminar havde to formål. For det første, at give de kliniske vejledere mulighed for at dele oplevelser og erfaringer med at observere hinandens vejledningspraksis og skrive logbog over egen vejledningspraksis. For det andet, via oplæg om aktionsforskning, hverdagsbevidsthed og Jarvis' forståelse af læring, at give de kliniske vejledere mulighed for

at få forståelse for dele af den teoretiske ramme, som aktionsforskningsprojekt byggede på (bilag 6). Seminaret blev holdt 03.09.09 i København. Her deltog 42 af projektets deltagere. 03.11.09 blev temadagen gentaget i Viborg. Her deltog 38. Projektets deltagere kunne selv bestemme, om de ville deltage i Øst eller i Vest.

Vicedirektør Eva Borg, Psykiatrien Region Hovedstaden byder velkommen på arbejdsseminaret i København 3. september 2009

Billeder fra 3. arbejdsseminar i København

- Nr. 1: Klinisk vejleder Dorthe Ambjørn, Psykiatrisk Center Ballerup kommer med oplæg om sine oplevelser med at skrive logbog
 Nr. 2: Klinisk vejleder Mette Søderholm, Psykiatrisk Center Rigshospitalet kommer med oplæg om, hvordan hun har oplevet at få sin praksis observeret af en kollega
 Nr. 3: Klinisk vejleder Maibritt Andersen, Psykiatrisk Center Nordsjælland giver oplæg om, hvordan det har været at observere en kollegas praksis

Chefsygeplejerske Claus Graversen, Psykiatri og Social Region Midtjylland byder velkommen til 3. arbejdsseminar i Viborg

Billeder fra 3. arbejdsseminar i Viborg

- Nr. 1: Oplæg om dilemmaer og udfordringer ved at observere en kollegas vejledningspraksis, v/ klinisk vejleder Heidi Schmidt Nielsen og Mogens Svane, psykiatrisk afdeling Herning
 Nr. 2: Oplæg om dilemmaer og udfordringer ved at få sin vejledningspraksis observeret af en kollega, v/klinisk vejleder Hans Bo Banke, Århus Universitetshospital, Risskov
 Nr. 3: Oplæg om dilemmaer og udfordringer ved at skrive logbog over sin egen vejledningspraksis, v/kliniske vejledere Bente Thomsen og Janni Carlsen. Begge Børne- og Ungdomspsykiatrisk, Aalborg Psykiatriske Sygehus

Formålet med det fjerde arbejdsseminar var, at deltagerne sammen delte og producerede viden. Det blev gjort ved at:

1. medlemmer af projektstyregruppen kom med oplæg om, hvordan data er analyseret og fremlagde foreløbige resultater af analyse af data

2. der i grupper blev arbejdet med, hvordan deltagerne i projektet forstod vejledning og refleksion
3. deltagerne sammen diskuterede de foreløbige resultater af analyse af data og drøftede, hvordan de kunne komme videre, så resultaterne bliver til gavn i praksis (bilag 7).

I lighed med andet og tredje arbejdsseminar blev fjerde arbejdsseminar holdt i både Øst og Vest. Den 27.09.10 på Bispebjerg Kursuscenter. Her bød Centerchef for Psykiatrisk Center København Anne Lindhardt velkommen. Den 04.10.10 blev seminaret holdt på Risskov i Århus. Her bød kontorchef Kirsten Buur Hove, Psykiatri og Social Region Midtjylland, velkommen.

I alt deltog 45 af projektets deltagere i arbejdsseminaret.

Billeder fra 4. arbejdsseminar på Bispebjerg Kursuscenter

Til venstre: Centerchef Anne Lindhardt byder velkommen.

I midten: Kliniske vejledere arbejder.

Til højre: Poster om projektet udarbejdet af kliniske vejledere Henriette Andreasen og Gerda Mathiesen fra Psykiatrisk Center København

Billeder fra 4. arbejdsseminar på Risskov

Til venstre: Kontorchef Kirsten Buur Hove byder velkommen.

I midten: Kliniske vejledere arbejder.

Til højre: Uddannelsesansvarlig sygeplejerske Annette Raarup, Psykiatri og Social Region Midtjylland giver oplæg

Femte arbejdsseminar blev holdt 03.05.11 i Slagelse og 05.05.11 i Århus. I Slagelse bød uddannelseschef Camilla Bruun velkomme, i Århus gjorde kontorchef Kirsten Buur Hove det. Formålet med seminaret var, at:

1. medlemmer af projektstyregruppen fremlagde de sidste nye resultater fra projektet
2. deltagerne sammen, på baggrund af projektets resultater, formulerede anbefalinger/indsatsområder til ledere (på forskelligt niveau), til kliniske vejledere og til uddannelsesansvarlige sygeplejersker (bilag 8).

I alt deltog 57 (34 deltagere i Slagelse og 23 deltagere i Århus) af projektets deltagere på dagene.

Billeder fra 5. arbejdsseminar i Slagelse
Øverst til venstre: Uddannelseschef Camilla Bruun, Psykiatrien Region Sjælland byder velkommen
Øverst til højre: Klinisk uddannelseskoordinator Anne Elisabeth Rasmussen, Psykiatrien Region Sjælland agerer ordstyrer
Nederst: Der bliver lyttet og arbejdet

Billeder fra 5. arbejdsseminar i Århus
Til venstre: Kontorchef Kirsten Hove Buur, Psykiatri og Social Region Midtjylland byder velkommen
Til venstre: Uddannelsesansvarlig sygeplejerske Lilian Gade Abrahamsen, Social og Psykiatri Region Midtjylland giver oplæg om resultater af analyse af data fra de kliniske vejlederes logbøger

LIP-projektets afsluttende konference (det sjette arbejdsseminar) fandt sted 22.09.11 på Kursuscenter Byggecentrum Middelfart. Konferencens formål var at formidle væsentlige resultater af projektet til projektets deltagere, ledere og andre interesserede. Der var ca. 160 deltagere på konferencen. De kom primært fra den psykiatriske, somatiske og kommunale del af sundhedsvæsenet samt fra forskellige University Colleges. Blandt deltagerne var der ledere og medarbejdere med forskellig funktion og på forskelligt organisatorisk niveau. Konferencen havde titlen "Store læremuligheder i det små" og blev en succesfuld afslutning på projektet (bilag 9).

Med oplægget "Det Sind, Vi Har" skabte kgl. skuespiller og medlem af Psykiatrifondens Præsidium Henning Jensen en intens og vedkommende ramme om konferencen. Henning Jensen bevægede sig fra egne erfaringer med at lide af depression, over et samfundsmæssigt syn på depression til en verdensomspændende problemstilling vedrørende depression og stigmatisering af mennesker, der lider af en psykisk sygdom. Henning Jensens oplæg blev

oplevet som meget stærkt og vedkommende af mange af konferencens deltagere. Så stærkt at deltagerne rejste sig op og klappede Henning Jensen ud.

Henning Jensens oplæg blev fulgt af forskellige oplæg af medlemmer fra projektstyrergruppen, der præsenterede resultater af forskningsprojektet.

Herunder ses oplægsholderne:

Yderst til venstre: Henning Jensen og forsknings- og projektleder Linda Kragelund

Nr. 2 fra venstre: Klinisk oversygeplejerske Helle Sørensen, Psykiatrisk Center Ballerup, præsenterede fund fra LIP-projektet om læringsmiljø

Nr. 2 fra højre: Uddannelsesansvarlig sygeplejerske Lilian Gade Abrahamsen, Psykiatri og Social Region Midtjylland, præsenterede fund fra LIP-projektet om de kliniske vejlederes vejledningskompetencer

Yderst til højre: Klinisk uddannelsesansvarlig sygeplejerske Solveig Abrahamsen, Psykiatrisk Center Nordsjælland, præsenterede mulige fremtidige indsatsområder

18 af de kliniske vejledere, der deltog i projektet gennemførte en "happening", hvor de læste sjove og sigende citater fra projektets data op. Happeningen endte med, at de kliniske vejledere dannede ordene "Læring i psykiatrien" (billedet nedenfor). "Happeningen" blev ledet af klinisk uddannelsesansvarlig sygeplejerske Helle Bachmann, Psykiatrisk Center København.

Kliniske vejledere gennemfører "happening"

Desuden havde LK et oplæg med titlen "LIP-projektet en succes eller...?" Konklusionen er, at projektet har været en succes ikke mindst fordi flere kliniske vejledere er blevet mere bevidste om og stolte af deres rolle som vejledere, og samtidig er blevet opmærksomme på de store læremuligheder der er i de små hverdagslignende situationer i deres praksis (se pkt. 6).

Konferencen sluttede med et brag af latter, da satiriker og TV-vært Huxi Bach ud fra observationer af deltagerne på konferencen på kærlig vis gav dem og projektet det glatte lag. Sidst men ikke mindst satte Huxi Bach dagen og projektet i perspektiv, og gav sit oplæg en stærk bund af alvor, ved at vise en videooptagelse med en ung mand, der har lidt psykisk. Den unge mand talte direkte til konferencens deltagere og sagde bl.a.: "Hej Middelfart". Derefter sagde han, hvor vigtigt det er for ham, at psykiatrisk personale opfatter mennesker, der lider

psykisk, som hele og ikke halve mennesker og taler til dem, så de kan forstå, hvad der bliver sagt.

Den unge mands ord var en stærk afslutning på en succesfuld konference.

Yderst til venstre: Medlem af projektstyregruppen uddannelsesansvarlig sygeplejerske Annelene Altenburg, Psykiatri og Social Region Midtjylland kom med en kommentar til dialogen i salen

Nr. 2 fra venstre: Huxi Bach giver oplæg

Nr. 2 fra højre: Huxi Bach og Linda Kragelund

Yderst til højre: Deltagere i konferencen

Nedenfor ses nogle udtalelser fra forskellige af konferencens deltagere:

"Med konferencen blev der sat det punktum, der skulle for et flot forløb, som I godt kan være stolte af"
(deltager på konferencen)

"Konferencen var bestemt også en fornøjelse for mig. Både at møde jer på dagen, men også at prøve at arbejde med et stofområde jeg kun flygtigt har berørt tidligere. Så også en udfordring for mig" (Huxi Bach)

"Mange tak for en god og vel tilrettelagt konference" (deltager på konferencen)

"Mange tak for en inspirerende konference, som vi med glæde medtænker i vores måde at bedrive uddannelse på" (deltager på konferencen)

"Det var en helt fantastisk afslutning, vi fik på vores projekt. Det er dejligt" (medlem af projektets styregruppe)

"Tak for en meget vellykket konference - jeg hører også fra ledere, vejledere og lærere fra skolen, at de synes det var en rigtig god og tankevækkende konference med indsatsområder at gå videre med" (medlem af projektets styregruppe)

"Har netop i dag været til møde med en oversygeplejerske, som vil implementere Vindmøllemodellen til alle psykiatriske afsnits personale i forhold til daglige vejledere og nyansat personale via de kliniske vejledere.... Så Vindmøllemodellen lever....!!!" (medlem af projektets styregruppe)

"Det er en professionel og veltilrettelagt konference. Meget stærkt at få Henning Jensen til at starte konferencen. Projektet en succes, ikke mindst fordi praksis har flyttet sig" (leder, der deltog på konferencen).

Afslutningsvis ses stemningsbilleder fra konferencen:

Til venstre: Deltagere i konferencen.

I midten: moderator Bolette Holck, uddannelseskonsulent i Psykiatrisk Uddannelsesenhed, Psykiatrien Region Sjælland og klinisk vejleder Henrik Førster Christophersen Psykiatrisk Center Nordsjælland. Henrik slog tonen an til den sang, der var skrevet i anledning af konferencen (bilag 10)

Til højre: Bagerst i billedet er den tidslinje over LIP-projektets aktiviteter som uddannelsesansvarlig sygeplejerske Tine Limkilde, Psykiatrisk Center Frederiksberg havde lavet

Skema 8 viser, sted, dato, tema og antal deltagere på de fem arbejdsseminarer og den afsluttende konference.

Skema 8

Sted, tema, dato og antal deltagere for arbejdsseminarerne og den afsluttende konference

Arbejdsseminar	Sted	Dato	Tema	Antal deltagere
1. arbejdsseminar	Comwell Middelfart	26.02.09	Kategoriseringsmodel for sygeplejestuderendes læreprocesser	96
2. arbejdsseminar	DPU, Viborg Søndersøparken 1	24.03.09 25.03.09	Observationsguide og Logbogsguide	92
3. arbejdsseminar	København Kristinebjerg 3, Viborg Søndersøparken 1	03.09.09 03.11.09	Vidensdeling om at: - observere andres vejledningspraksis - få sin egen vejledningspraksis observeret - skrive logbog over egen vejledningspraksis. Teoretiske teoretiske oplæg og diskussioner om: - aktionsforskning - hverdagsbevidsthed - Jarvis' syn på læring	80
4. arbejdsseminar	Bispebjerg Kursuscenter, Risskov, Århus	27.09.10 04.10.10	Sammen dele og producere viden i relation til foreløbige resultater af analyse af data	45
5. arbejdsseminar	Slagelse, University College, Risskov, Århus	03.05.11 05.05.11	- medlemmer af projektstyregruppen fremlægger sidste nye resultater fra projektet - på baggrund af projektets resultater sammen formulere anbefalinger til ledere, kliniske vejledere og uddannelsesansvarlige sygeplejersker	23 i vest 34 i øst 57 i alt
Afslutnings konference	Kursuscenter Byggecentrum Middelfart	22.09.11	At formidle væsentlige resultater fra projektet til både projektets deltagere og andre interesserede	ca. 160

3.4 Forskning

Forskningsmæssigt var projektet præget af stor aktivitet. Den var i **2008**

- at samle demografiske data på projektets deltagere og oprette en database med oplysningerne
- at udvikle en manual for og en interviewguide til 1. fokusgruppe interview med de kliniske vejledere (bilag 11)

Der blev gennemført 13 fokusgruppe interview á 1½-2 timers varighed med de kliniske vejledere. Projektstyregruppens medlemmer var moderatorer og observatører. Interviewene blev transskriberede og data analyseret via kvalitativ indholdsanalyse (bilag 12). Analyse af data fra 1. fokusgruppe interview blev skrevet sammen til en rapport (jvf. pkt. 3.1.2 Ad hoc arbejdsgrupper). Hvem der var medlem af analysegruppen kan ses i bilag 2.

2009

- at udvikle en observationsguide til de kliniske vejledere, i forbindelse med at de skulle observere hinandens vejledningspraksis (bilag 13). Data blev samlet på NCK og kvalitativ

indholdsanalyse gennemført. Hvilke af styregruppens medlemmer, der udviklede guiden og analyserede data, kan ses i bilag 2.

- at udvikle en logbogsguide til de kliniske vejledere (bilag 2 & bilag 14). Den del af projektets data blev genereret ved at de kliniske vejledere skrev logbog over deres egen vejledningspraksis. Data blev samlet på NCK, og en arbejdsgruppe blandt styregruppens medlemmer gennemførte kvalitativ indholdsanalyse af data (bilag 2).

2010

- at de kliniske vejledere fortsatte med at generere data via observation af hinandens vejledningspraksis og ved at skrive logbog over deres egen praksis. Medlemmer af projektstyregruppen startede ultimo 2010 med at analysere disse data (bilag 2)
- at udvikle en manual for og en interviewguide til 2. fokusgruppe interview med de kliniske vejledere (bilag 2 & bilag 15). Der blev gennemført 12 fokusgruppe interview á 1½-2 timers varighed med de kliniske vejledere. Projektstyregruppens medlemmer var moderatorer og observatører. Interviewene blev transskriberede.

2011

- at gøre analyse af data fra de kliniske vejlederes observation af hinandens vejledningspraksis færdig. Resultater af analysen blev skrevet i rapporten "Kliniske vejlederes vejledning af sygeplejestuderende" (jvf. pkt. 3.1.2 Ad hoc arbejdsgrupper). Hvilke medlemmer af styregruppen, der gennemførte analysen, kan ses i bilag 2
- at gøre analyse af data fra de kliniske vejlederes logbogsskrivning færdig. Resultater af analysen blev skrevet i rapporten "Kliniske vejlederes AHA-oplevelser ved brug af Vindmøllemodellen" (jvf. pkt. 3.1.2 Ad hoc arbejdsgrupper). Hvilke medlemmer af styregruppen, der gennemførte analysen, kan ses i bilag 2
- at gennemføre kvalitativ indholdsanalyse af data fra 2. fokusgruppe interview. Resultater af analysen blev skrevet i rapporten "At være klinisk vejleder i LIP-projektet - i et indefra, udefra og deltage perspektiv" (jvf. pkt. 3.1.2 Ad hoc arbejdsgrupper). Hvilke medlemmer af styregruppen, der gennemførte analysen, kan ses i bilag 2.

3.5 Formidling

Et vigtigt element i projektet var PR og formidlingsarbejde primært for at sprede den viden, der løbende blev genereret i projektet til en bred kreds af interessenter i både ind- og udland. Derfor var der blandt projektstyregruppens medlemmer nedsat en permanent PR og formidlingsgruppe (pkt. 3.1.3.1). Gruppen udarbejdede en PR og formidlingsstrategi (bilag 16). Desuden udviklede gruppen skabeloner til at registrere artikler som projektets deltagere skrev (bilag 17) og til at registrere, når de deltog i konferencer, på temadage og lignende med f.eks. oplæg og postere (bilag 18).

3.5.1 Hjemmeside

Projektet havde fra primo december 2008 en hjemmeside, hvorfra der blev formidlet nyheder om projektet, og hvorpå der blev lagt relevant materiale fra det, f.eks. oplysninger om hvem der var medlem af projektsyregruppen, guides til at generere data og resultater af analyse af data.

Hjemmesiden blev administreret af lidt skiftende medarbejdere: LK, studentermedhjælper Hasse Møller, der var ansat på NCK og fra oktober 2010 af LH.

Alle projektets deltagere m.fl. kunne bidrage med ideer og input til hjemmesiden. Projektets hjemmeside var fra medio 2010 ikke været så dynamisk, som ønsket. Projektstyregruppens medlemmer var fra det tidspunkt primært optaget af at analysere data, og havde ikke megen tid til at arbejde med projektets hjemmeside. En rundspørge blandt de kliniske vejledere i projektet viste, at det var begrænset, hvor meget de benyttede hjemmesiden. Forhåbentligt blev den besøgt af projektets interessenter (jvf. bilag 16).

Hjemmesiden blev finansieret via projektets budget. Den bliver nedlagt ved udgangen af 2011.

3.5.2 Logo

Projektet havde fra primo december 2008 eget logo. Det blev designet af daværende konsulent Henrik Stein og daværende kommunikationskonsulent Mette Thornval, DPU og finansieret via projektets budget. Teksten i logoet skulle være så kort som mulig. Den blev "Læring i psykiatrien". Logoet kan ses på forsiden af denne status.

3.5.3 Artikler

I løbet af projektet blev der formidlet viden om det i følgende artikler:

- Abrahamsen, S. (2009). Aktionsforskning på Psykiatrisk Center Nordsjælland og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Hillerød. I: *Personalebladet Psykiatrisk Center Nordsjælland og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Hillerød* 5:3, vol. 4
- Abrahamsen, S. (in pres). Udvikling af Læring i Psykiatrien - Aktionsforskning på tværs af psykiatrien i Danmark. I: *Psykiatrisk Sygepleje*. Fagligt selskab for Psykiatriske Sygeplejersker
- Dippel Larsen, A. m.fl. (2011). Kliniske vejlederes deltagelse i aktioner i et læringsprojekt i en klinisk psykiatrisk kontekst. I: *Uddannelsesnyt* 23:23-28. Fagligt Selskab for Undervisende Sygeplejersker
- Holck, B. (2009). Udvikling af læringsmiljø i psykiatrien - læremuligheder, kompetenceudvikling & innovation. I: *Medlemsblad for Fagligt Selskab for Udviklingssygeplejersker og Kliniske Oversygeplejersker*, juni 2009:10-12, <http://www.sikkerportal.dk/dsr/upload/7/177/1099/MedlemsbladJuni2009FinalVS2doc.pdf>
- Kragelund, L. (2009). Forskning med fokus på kliniske vejlederes kompetencer. I: *Tidsskrift for Sygeplejersker* 8:40-41
- Kragelund, L. (2010). Praksislæring. I: *Wahlgren, B.; Møller, H. & Thornval, M. Evidensbaseret viden om voksen- og efteruddannelse 2008-2009*. København: Nationalt Center for Kompetenceudvikling, Aarhus Universitet
- Kragelund, L. (2011). Counselling on a Practice-Based Education used as Competence Development among Mentors. In: *Simovska, V. (ed.). Adult Learning. Teachers as Learners. Cursiv* 6:41-64. Copenhagen: The Danish School of Education, Aarhus University
- Kragelund, L. (2011). Fra Væg-til-væg vejledning mod dialog. I: *Sygeplejersken* 13:63
- Raarup, A. (2008). Sygeplejestuderendes uddannelse under lup i nyt projekt. I: *Nyt fra Distrikt Vest*, sep. 2008:2. Psykiatrien Region Midtjylland.
- Raarup, A. (2011). Refleksion i vejledning...? I: *Psykiatrisk Sygepleje* 2:20-23. Fagligt selskab for Psykiatriske Sygeplejersker

3.5.4 Interview

I løbet af projektet blev følgende deltagere interviewet:

- Kristensen, M. (april 2009). Der er også læring i at følge en patient i kiosken. Interview med Anne Timmermann og Annelene Altenburg. I: *Regionspsykiatriens blad "Midt i Psykiatrien"*, april 2009:6
- Paaske, C. (03.05.09). De erfarne sygeplejersker skal blive bedre til at lære fra sig. Interview med Linda Kragelund I: *Politikens sektion "Viden"*, 03.05.09.

3.5.5 Konferencer m.v.

2008

Psykiatriens 3. forskningsdag, Psykiatri og Social Region Midtjylland, november 2008.

Den første poster (figur 1), der blev udviklet i LIP-projektet, præsenterede de uddannelsesansvarlige sygeplejersker Anna Timmermann og Annette Dippel Larsen fra Psykiatri og Social Region Midtjylland 06.11.08 på Psykiatriens 3. forskningsdag.

Forskningsdagen blev holdt på Århus Universitetshospital, Risskov.

Deltagerne på forskningsdagen viste stor interesse for og stillede de to uddannelsesansvarlige sygeplejersker mange spørgsmål om projektet.

Figur 1

Poster designet af Anna Timmermann og Annette Dippel Larsen. Den blev præsenteret på Psykiatri og Social Region Midtjyllands 3. forskningsdag 6. november 2008

2009

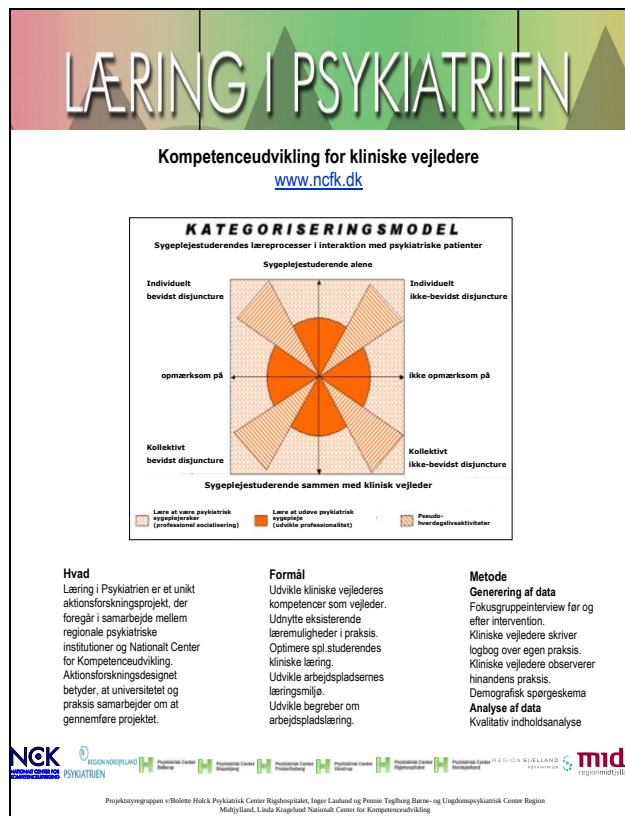
Landskonference for Psykiatriske Sygeplejersker & Konference for Udviklingssygeplejersker og Kliniske Oversygeplejersker, september 2009

LIP-projektets anden poster blev udviklet af udviklingssygeplejerske Bolette Holck, Psykiatrisk Center Rigshospitalet (figur 2). Den præsenterede hun på Landskonference for Psykiatriske Sygeplejersker 17.-18. september 2009 og på Konference for Udviklingssygeplejersker og Kliniske Oversygeplejersker 29.-30. september 2009.

Begge steder viste konferencedeltagerne interesse for projektet. En del psykiatriske sygeplejersker kendte det ikke, til trods for, at fire ud af landets fem regioner deltog i det. Somatiske sygeplejersker spurgte, hvordan resultater fra LIP-projektet kan blive overført til resten af sundhedsvæsenet.

Psykiatriens 4. forskningsdag Psykiatri og Social Region Midtjylland, november 2009

De deltog 23.11.09 på Psykiatriens 4. forskningsdag i Region Midtjylland med posteren, et abstrakt og handouts (i form af bogmærker og "Pixibog" (Kragelund 2007)). De deltagere der stoppede op ved posteren og talte med Inger og Pennie, fandt projektet spændende. Det var andet år i træk, at LIP-projektet blev præsenteret på forskningsdagen.

Figur 3

Poster designet af Inger Laulund & Pernille Teglborg på forlæg fra Bolette Holck. Poster blev præsenteret på Psykiatri og Social Region Midtjyllands fjerde forskningsdag 23.11. 09

2010

Sygeplejesymposium i Region Hovedstadens Psykiatri, januar 2010

14. 01.10 holdt Region Hovedstadens Psykiatri for første gang et sygeplejesymposium.

Bolette Holck, klinisk udviklingssygeplejerske, Psykiatrisk Center København og Tine Limkilde, uddannelsesansvarlige sygeplejerske, Psykiatrisk Center Frederiksberg deltog med oplæg, poster og handouts (bogmærker og "Pixibog" (Kragelund 2007)) om projektet. Mange af symposiets ca. 200 deltagere kendte til projektet, og gav udtryk for, at de synes, det var relevant og væsentligt.

Bolette Holck og Tine Limkilde giver oplæg om LIP-projektet, på det første sygeplejesymposium holdt af Region Hovedstadens Psykiatri i januar 2010

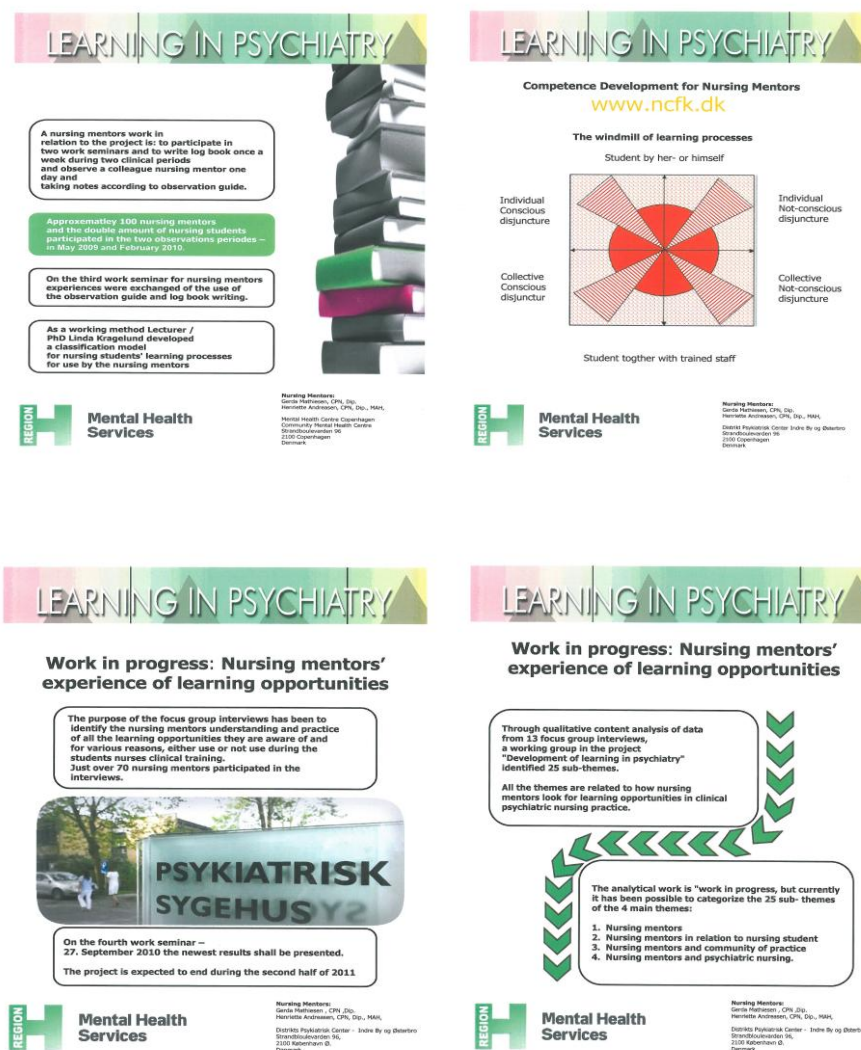
Temadagen: "Projekter i klinisk praksis" på Sygeplejeskolen i Århus, maj 2010

18. 05.10 holdt Sygeplejeskolen i Århus en temadag om projekter i klinisk praksis. Her deltog uddannelsesansvarlig sygeplejerske Annelene Altenburg med en PowerPoint præsentation om LIP-projektet. Oplæggets titel var *Læring i psykiatrien*.

Temadagens deltagere viste god interesse for for oplægget, og en del stillede spørgsmål til Annelene og kommenterede oplægget.

International conference i Network of Psychiatric Nursing Research, Oxford, England, 22. & 23. september 2010

Den 22. & 23. september 2010 deltog de kliniske vejledere Gerda Mathiesen og Henriette Andreasen i den internationale forskningskonference som Network of Psychiatric Nursing Research holdt i Oxford. De to kliniske vejledere havde fået antaget et abstrakt om LIP-projektet i relation til at præsentere en poster på konferencen. Det gjorde de, og det var en stor succes. Efterfølgende fortalte Gerda og Henriette på 4. arbejdsseminar i Øst om deres oplevelser. Der havde været stor interesse for LIP-projektet, og som de sagde, så var det dejligt at være ude i verden og opleve "at vi godt kan følge med her i Danmark". Gerdas og Henriettes poster bestod af fire mindre dele som ses nedenfor (figur 4).

Figur 4

Poster designet af de kliniske vejledere Gerda Mathiesen og Henriette Andreasen, Psykiatrisk Center København. De præsenterede poster den 22. & 23. september 2010 på den internationale forskningskonference, der var arrangeret af Network of Psychiatric Nursing Research og blev holdt i Oxford, England

Udover at præsentere sit paper uddelte uddelte LK LIP-projektets bogmærke og kopi af posteren som kan ses i figur 5.

01.11.10 holdt Psykiatrien Region Sjælland deres årlige temadag om pædagogik. Dagens titel var *Perspektiver på læring*. LK var blevet spurgt, om hun ville komme med et oplæg om LIP-

projektet. Det gjorde hun. Oplægget havde titlen *Regionspsykiatrien som læringsmiljø - et aktionsforskningsprojekt på vej*. Oplægget drejede sig om foreløbige resultater af LIP-projektet. Temadagens deltagere tog mod opfordringen til at indgå i dialog under oplægget, og der var god dynamik mellem deltagerne og LK.

Teamdag på University College VIA (VIAUC), november 2010

10.10.10 holdt VIAUC temadagen *Refleksion – "kært barn" med mange ansigter?*

Formålet med dagen var at deltagerne drøftede deres forståelse af refleksion som begreb og metode, samt blev mere bevidste om hvornår og hvordan de kan anvende refleksion i sygeplejerskeuddannelsen.

I den forbindelse var uddannelsesansvarlig sygeplejerske Annette Raarup, Psykiatri og Social Region Midtjylland blevet bedt om at komme med et oplæg om resultater fra LIP-projektet, der drejer sig om refleksion. Oplægget var en succes og skabte stor debat blandt deltagerne, bl.a. fordi en del af projektets fund ikke stemmer overens med hvad teoretikere, har skrevet om begrebet.

NCK konference, december 2010

Den 6. & 7. december 2010 afholdt NCK konferencen *Praksisbaseret viden og vidensbaseret praksis. Forsøgs- og udviklingsarbejde på VEU-området*. Den fandt sted i Odense. Ca. 200 personer med interesse for voksen- og efteruddannelse deltog i konferencen. LK deltog med en poster (figur 5) og handouts i form af bogmærker m.v. om LIP-projektet. LK fik kontakt med en forsker fra Roskilde Universitet, der var interesseret i en form for samarbejde, idet hun også var i gang med et aktionsforskningsprojekt indenfor psykiatrien. De aftalte at holde kontakten.

2011

The Fourth Nordic Conference on Adult Learning, april 2011

LK deltog 11.-13. april i the Fourth Nordic Conference on Adult Learning i Trondheim, Norge.

LK havde fået antaget et abstrakt og et paper med titlen *Wall-to-Wall versus Exemplary Counselling - Findings from an Action Research in Denmark*.

Konferencen var bl.a. organiseret med forskellige sessioner. På en af sessionerne var LK's rolle at være opponert i forhold til en anden deltagers paper og at præsentere sit eget paper, samt at få en opponents feedback på det.

Association of Medical Education in Europes (AMEE) årlige international conference, august 2011

LK deltog 27.-31. august i AMEE's årlige konference. Den fandt sted i Wien, Østrig, og havde ca. 3.000 deltagere fra 38 lande. LK deltog med posteren: *Wall-to-Wall versus Exemplary Counselling - Findings from an Action Research in Denmark* (figur 6). På konferencen var der poster sessioner. På en af dem præsenterede LK LIP-projektets resultater i relation til vejledning.

Wall-to-Wall versus Exemplary Counselling

Findings from an action research in Denmark

Introduction

'Learning in psychiatry' is an unique action research. It is a cooperation between regional psychiatric institutions in Denmark and National Centre of Competence Development, Aarhus University. The action research approach implies that the university and the psychiatric institutions cooperate to undertake the project.

Purpose

The purpose of the project is to:

- Develop nurses competences as mentors;
- Exploit existing learning possibilities at psychiatric institutions;
- Optimise student nurses' clinical learning possibilities during their clinical placements;
- Develop hospital wards as learning environments;
- Develop concepts of workplace learning.

Methodology

Sample

120 nurses who are mentors for student nurses.

Data generating

Focus group interviews with mentors before and after the interventions, which were for mentors to:

- Implement the pedagogical tool the "Windmill of Learning Processes" in students' clinical training;
- Write logbooks about their own practice;
- Observe each others practice.

Data analysis

Qualitative content analysis.

Findings

- Mentors generally prefer post-counselling;
- Mentors generally plan counselling according to time, but not to content;
- Counselling takes place in a closed room away from patients;
- Only 3 out of 54 mentors used the Windmill Model in counselling students. 20 did it on a latent level.

Take home messages

Mentors are able to develop their competences if they are going to use the 'Counselling-loop' as a whole strategy;

If mentors reorganise the time they use for counselling it is possible to increase the students' learning opportunities and their outcome of the clinical training.

Exemplary counselling:

No examples in data

Wall-to-Wall counselling:

12 issues in 1 session

'Counselling with four students.

A round where the mentor asks the students what they would like to talk about, and what had happened since they were last together. Every student gets an opportunity to speak. The mentor interrupts with reflective questions. Common reflection takes place, and is connected with concepts of nursing, ethics, views on human beings, solutions for life, hope, stigmatisation, prognoses for patients and the role as a nurse. Furthermore there was talk about a course with the 'Girl of Glass' and with Lars Thorgaard' (Mentor 2 observing mentor 35. First observation).

References

- Handal, G. & Lauvås, P., 1987. *Promoting Reflective Teaching: supervision in action*. USA: The Society for Research into Higher Education & Open University Press
- Kragelund, L., 2011. Counselling on a Practice-Based Education used as Competence Development among Mentors. In: *Simonovska, V. (ed.), 2011. Adult learning. Teachers as Learners, Cursiv no. 6*. Copenhagen: Aarhus University.

Project steering committee by Associate Professor, PhD Linda Kragelund, National Centre of Competence Development, Aarhus University, Denmark, e-mail: likr@dpu.dk, www.ncfk.dk/psykiatri

Figur 6

Poster på engelsk. Udarbejdet af Linda Kragelund til AMEE's konference i Wien i august 2011

The European Conference on Educational Research, september 2011

LK deltog 13.-16. September 2011 i The European Conference on Educational Research,

Berlin, Tyskland. Der var ca. 2.200 deltagere fra 28 lande. LK havde fået antaget et abstrakt og et paper og præsenterede mundtligt paperet: *Counselling on a Practice-Based Education used as Competence Development among Mentors*.

3.5.6 Bogmærker

Som et led i projektets PR og formidlingsstrategi blev der ved dets start designet et bogmærke med dets logo og hjemmesideadresse (bilag 19). Bogmærket har en dansk og en engelsk side, da det har vist sig, at man via www.google.co.uk kan komme på en engelsk oversættelse af den danske hjemmeside, men kun hvis man søger på www.ncfk.dk. Derfor er den danske og den engelske tekst ikke identiske. Design og trykning blev finansieret via projektets midler.

Bogmærkerne er blevet delt ud ved konferencer og lignende. Det er en af de måder, hvorpå projektet er blevet profileret.

4. Sponsorer

Projektet modtog følgende støtte:

2008

- 100.000 kr. fra Aase og Ejnar Danielsens Fond. Bevillingen blev overrakt til klinisk uddannelseskoordinator og medlem af projektets styregruppe Tove Pank fra Psykiatrien i Region Nordjylland ved fondsuddelingen hos Aase og Ejnar Danielsens Fond i Lyngby 26.11.08
- 1. møde i projektstyregruppen fandt sted 27.10.08 i Risikov. Servicering blev sponsoreret af Psykiatrien Region Midtjylland
- udlevering af pixibogen (Kragelund 2007) til sygeplejestuderende, der var berørt af projektet blev sponsoreret af NCK og Psykiatrien Region Sjælland

2009

- 2. møde i projektstyregruppe fandt sted 12.01.09 på Frederiksberg Hospital. Servicering blev sponsoreret af Psykiatrisk Center Frederiksberg og af projektets midler
- 3. møde i projektstyregruppen fandt sted 17.03.09 i Risikov. Servicering blev sponsoreret af Psykiatrien Region Midtjylland
- 4. møde i projektstyregruppen fandt sted 12.05.09 i Risikov. Servicering blev sponsoreret af Psykiatrien Region Midtjylland
- 5. møde i projektstyregruppen fandt sted 26.08.09 på Psykiatrisk Center Rigshospitalet. Serviceringen blev sponsoreret af Psykiatrisk Center Rigshospitalet og projektets midler
- 6. møde i projektstyregruppen fandt sted 18.11.09 i Roskilde. Serviceringen blev sponsoreret af Psykiatrien Region Sjælland
- 2. arbejdsseminar, for deltagere fra Region Hovedstaden og Region Sjælland blev gennemført i København på DPU 24.03.09. Serviceringen blev finansieret via projektets midler
- 2. arbejdsseminar blev, for deltagere fra Region Nordjylland og Region Midtjylland, gennemført i Viborg 25.03.09. Servicering blev sponsoreret af Psykiatrien Region Midtjylland
- 3. arbejdsseminar, primært for deltagere fra Region Hovedstaden og Region Sjælland, blev gennemført i København 03.09.09 i Psykiatrien Region Hovedstandens lokaler. Serviceringen blev sponsoreret af Psykiatrien Region Hovedstaden og af projektets midler
- 3. arbejdsseminar, primært for deltagere fra Region Nordjylland og Region Midtjylland, blev gennemført i Viborg 03.11.09 i Psykiatrien Region Midtjyllands lokaler. Servicering blev sponsoreret af Psykiatrien Region Nordjylland
- 2. møde i PR og formidlingsgruppen blev holdt 26.05.09 på Psykiatrisk Center Rigshospitalet, der sponsorerede mødet
- 3. møde i PR og formidlingsgruppen blev holdt 05.10.09 i Roskilde. Mødet blev sponsoreret af Psykiatrien Region Sjælland og af projektets midler
- Psykiatrien Region Midtjylland sponsorerede fire gange transport mellem Aarhus og København for uddannelsesansvarlig sygeplejerske Anna Timmermann, der var

akademisk medarbejder på projektet fra 01.09.09 - 28.02.10¹⁴ (jvf. pkt. 5.2 Akademisk medarbejder)

- 50.000 kr. fra Aase og Ejnar Danielsens Fond, bevilget oktober 2009

2010

- 7. møde i projektstyregruppen fandt sted 08.02.10 i Risskov og blev finansieret af Psykiatri og Social Region Midtjylland
- 8. møde i projektstyregruppen fandt sted 2. - 4. maj 2010 på Kursuscenter Byggecentrum Middelfart, og blev sponsoreret af Aase og Ejnar Danielsens Fond
- 9. møde i projektstyregruppen fandt sted 23.08.10 på Psykiatrisk Center København, der sponsorerede mødet
- 10. møde i projektstyregruppen fandt sted 15.11.10 på Risskov i Århus og blev sponsoreret af Psykiatri og Social Region Midtjylland
- 4. arbejdsseminar, primært for deltagere fra Region Hovedstaden og Region Sjælland, blev gennemført på Bispebjerg Uddannelsescenter 27.09.10 og sponsoreret af Psykiatrisk Center København
- 4. arbejdsseminar, primært for deltagere fra Region Nordjylland og Region Midtjylland, blev gennemført på Risskov 04.10.10 i Psykiatrien Region Midtjyllands lokaler. Servicering blev sponsoreret af Psykiatri og Social Region Midtjylland
- 11. møde i projektstyregruppen fandt sted 10.02.11 i Psykiatrien i Roskilde. Psykiatrien Region Sjælland sponsorerede servicering
- 12. møde i projektstyregruppen blev holdt 06.04.11 på Psykiatrisk Hospital i Risskov. Psykiatri og Social Region Midtjylland sponsorerede serviceringen
- 5. arbejdsseminar, primært for deltagere fra Region Hovedstaden og Region Sjælland, blev holdt 03.05.11 på University College i Slagelse. Servicering og udgifter til lokaler blev sponsoreret af Psykiatrien Region Sjælland
- 5. arbejdsseminar, primært for deltagere fra Region Nordjylland og Region Midtjylland, blev holdt 05.05.11 på Psykiatrisk Hospital i Risskov. Servicingen blev sponsoreret af Psykiatri og Social Region Midtjylland
- 13. møde i projektstyregruppen blev holdt 23.08.11 på Psykiatrisk Center Glostrup, der sponsorerede serviceringen
- 6. arbejdsseminar/den afsluttende konference blev gennemført 22.09.11 på Kursuscenter Byggecentrum Middelfart. Psykiatri og Social Region Midtjylland sponsorerede de administrative ressourcer, der var nødvendige for at planlægge og gennemføre konferencen. I den forbindelse en stor tak til Trine Christensen for hendes effektive administrative arbejde i forbindelse med at planlægge og gennemføre konferencen. Derudover blev udgifter til konferencen dækket via deltagerbetaling fra konferencedeltagere, der ikke havde været en del af projektet og ca. 31.000 kr. blev betalt af projektets midler.

¹⁴ Anna Timmermann skiftede arbejde 01.01.10, hvorfor projektet betalte transport mellem Aarhus og København én gang i perioden 01.01.10 - 28.02.10

Møder i arbejdsgruppen, der analyserede data fra 1. fokusgruppe interview er, udover midler fra projektet, finansieret af Psykiatri og Social Region Midtjylland (28.09.09 & 04.11.09) og Psykiatrisk Center Glostrup (11.01.10).

Møder i arbejdsgruppen, der analyserede data fra de kliniske vejlederes observation af hinandens vejledningspraksis blev sponsoreret af Psykiatri og Social Region Midtjylland.

Møder i arbejdsgruppen, der analyserede data fra de kliniske vejlederes skrivning af logbog over egen praksis blev primært sponsoreret af Psykiatrien Region Sjælland. Desuden en gang af Psykiatrisk Center Bispebjerg/København (02.02.10 & 03.02.10) og Psykiatrisk Center Ballerup (16.08.10 & 17.08.10).

Møder i arbejdsgruppen, der analyserede data fra 2. fokusgruppe interview blev sponsoreret af Psykiatrien Region Midtjylland (12.01.11), Psykiatrien Region Sjælland (08. og 09.02.11), Psykiatri og Social Region Midtjylland (16.03.11), LIP-projektets midler (14.04.11) og Psykiatrisk Center Glostrup (18.05.11).

Projektets budget var meget stramt, derfor var det en uvurderlig støtte, når de regionale psykiatriske institutioner og NCK sponsorerede diverse aktiviteter m.v. i forbindelse med projektet.

5. Ansatte

Projektet blev gennemført via finansiering og medarbejderressourcer fra både de regionale psykiatriske institutioner og NCK. Desuden modtog projektet 150.000 kr. fra Aase og Ejnar Danielsens Fond.

5.1 Sekretær (TAP)

Lægesekretær Lene Rich var honoraransat til at transskribere fokusgruppe interview, både det der blev gennemført i projektets første halve år, og det der blev gennemført i slutningen af 2010.

Lene Rich brugte i forhold til 1. fokusgruppe interview ca. 200 timer på at transskribere godt 400 normalsider fra 13 fokusgruppe interview á 1½-2 timers varighed.

I forhold til 2. fokusgruppe interview brugte Lene Rich ca. 175 timer til at transskribere cirka 300 normalsider fra 12 fokusgruppe interview á 1½-2 timers varighed.

Lene Richs honorar blev finansieret via projektets midler, herunder bevillingerne fra Aase og Ejnar Danielsens Fond.

5.2 Akademisk medarbejder

I perioden 01.03.09 - 30.06.09 var cand.cur., klinisk uddannelsesansvarlig sygeplejerske Lisbeth Hybholt fra Psykiatrisk Center Rigshospitalet ansat to dage om ugen som akademisk medarbejder på projektet. LH var også medlem af projektstyregruppen.

LH's hovedopgaver som akademisk medarbejder var at:

- få projektets hjemmeside til at fungere, herunder at skrive nyheder til hjemmesiden
- oprette en database med projektdeltagernes demografiske data og at indtaste data
- systematisere og skabe overblik over data fra 1. fokusgruppe interview, samt at være med til at udvikle en analysestrategi og at analysere data fra 1. fokusgruppe interview.

LH's løn blev finansieret via projektets midler, herunder den første bevilling fra Aase og Ejnar Danielsens Fond. LH gik på barsel 30.06.09.

I perioden 01.09.09 - 28.02.10 var cand.cur. uddannelsesansvarlig sygeplejerske Psykiatri og Social Region Midtjylland Anna Timmermann ansat på projektet som akademisk medarbejder én dag om ugen. Anna Timmermann var også medlem af projektstyregruppen. Annas hovedopgaver som akademisk medarbejder var at:

- samle og systematisere data fra de kliniske vejlederes observation af hinandens vejledningspraksis og fra deres skrivning af logbøger, i et regneark, samt at fordele data til medlemmer af styregruppen, der analyserede dem
- at analysere data fra 1. fokusgruppe interview
- at starte analyse af data fra de kliniske vejlederes observation af hinandens vejledningspraksis
- at holde projektets databaser ajour (bl.a. at registrere hvilke projektdeltagere, der deltog i hvilke aktiviteter, og holde projektets deltagerliste ajour).

Annas løn blev finansieret via projektets midler. Pr. 01.10.10 fik Anna fået andet arbejde. Derfor stoppede hun 28.02.10 som akademisk medarbejder.

01.10.10 blev Lisbeth Hybholt ansat som ph.d.-studerende ved NCK. LH trådte igen ind i projektets styregruppe. Hun blev lønnet via projektets midler for primært at udføre følgende opgaver:

- være formand for gruppen, der analyserede data fra 2. fokusgruppe interview
- deltage i styregruppemøde nr. 11, 12 og 13 og skrive referat fra møderne
- deltage i 5. og 6. arbejdsseminar
- være ansvarlig for projektets database
- være web redaktør
- sparre med LK.

6. LIP-projektet en succes eller...?

Nedenstående er en bearbejdning af det oplæg som LK holdt på LIP-projektets afsluttende konference 22.09.11 med titlen: *LIP-projektet en succes eller...?* Det er en konkludering af i hvilken grad LIP-projektet levede op til sine succeskriterier, som de blev beskrevet i projektbeskrivelsen i 2008 (Kragelund m.fl., 2008)

I projektbeskrivelsen, som var grundlaget for hele projektet, står der bl.a., hvilke succeskriterier, der var for det. Der vil opsummerende blive redegjort for de væsentligste her:

Et succeskriterium var, *at forskningens formål og mål blev indfriet*. Formålet med projektet var, at udvikle de kliniske vejlederes kompetencer, som vejledere, samt at udvikle nye begreber om læring i praksis. Sagt med lidt flere ord: Formålet med forskningen var, at de kliniske vejledere udviklede deres kompetencer, herunder at de blev i stand til at afdække og udnytte eksisterende læremuligheder i relation til de studerendes professionelle socialisering og ageren i hverdagslignende aktiviteter. Det vil bl.a. sige, at et succes kriterium var, at vejlederne udviklede deres kompetencer til at afdække, hvad der i Vindmøllemodellen (figur 7) bliver kaldt *kollektivt ikke-bevidste* læreprocesser. Det betyder billedligt set, om de blev i stand til at se "*store læremuligheder i det små*". Og det betyder i faglige termer, om de blev opmærksomme på læremuligheder, som de **ikke** før havde set og udnyttet. Et eksempel på en

sådan læremulighed er den der ligger, i at sygeplejestuderende sammen med patienter tager opvasken efter et måltid mad på afdelingen.

Et af projektets væsentlige fund var, at de kliniske vejledere ved projektets afslutning, i langt højere grad, end da projektet startede, var i stand til at udnytte de læremuligheder, der ligger i de *hverdagslignende aktiviteter*, der finder sted på de psykiatriske institutioner.

Det er f.eks. rutine for de kliniske vejledere at agere i *hverdagslignende aktiviteter*, som at tage opvasken sammen med patienter. Men det er det **ikke** for sygeplejestuderende, og det er noget af det, de kliniske vejledere er blevet opmærksomme på i løbet af projektet.

Som en klinisk vejleder udtrykte det:

"... det der med at se alle rutinerne som læremuligheder. Altså virkeligheden indeholder mange små ligegyldigheder, så som hvordan man går ind ad døren til en patient. Men i sådan en lille rutineting, er der læremuligheder. Det er jeg da blevet mere opmærksom på. Det startede, da jeg var på klinisk vejlederuddannelse, og én af de andre kursister, sagde: "Nogle gange ved de studerende ikke engang, hvordan man kommer ind ad en dør!"

Og det var så den vejleders holdning til de studerende.

Jeg synes, at Vindmøllemodellen har styrket mig i min holdning: nemlig at det interessante er, at der kommer et menneske ind i afdelingen, som gerne vil lære noget. Hvad er det for et menneske, og hvad kan det?" (frit efter vejl. 73 i 2. fokusgruppe interview, linje 694-702) (Hybholt m.fl. 2011).

Eksemplet illustrerer to ting. **Et** at den kliniske vejleder har lært at se læremuligheder i de situationer, der er rutine for ham eller hende. Og **to** at han eller hun bruger

Vindmøllemodellen til at afdække, hvad de studerende kan i relation til at lære *at være psykiatrisk sygeplejerske*, at lære *at udøve psykiatrisk sygepleje* og at *agere i hverdagslignende aktiviteter*. Sagt med andre ord, når de kliniske vejledere kan se læremuligheder i de *hverdagslignende situationer*, der er rutine for dem selv, så er der med en faglig terminologi tale om, at de kan generere disjuncture på ny. Det vil sige, at de kan skabe en læresituation ud af en rutine situation, omforme den til ikke-rutine, og dermed til en potentiel læremulighed for de studerende.

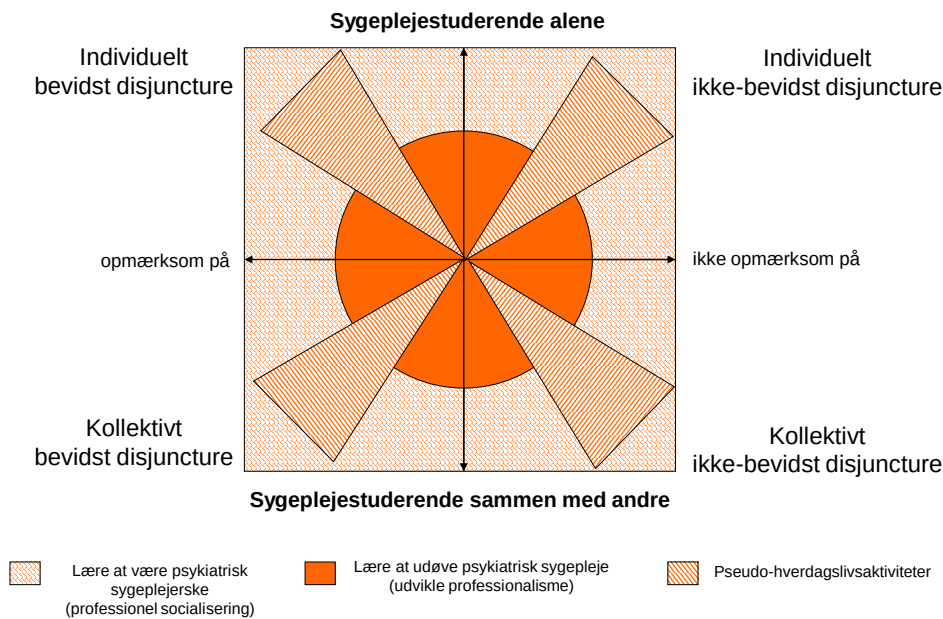
En antagelse i LIP-projektet var, at når vejlederne udviklede deres kompetencer som vejledere, ville det påvirke læringsmiljøet i positiv retning. Der er belæg for at det, i vid udstrækning, er lykkedes i projektet.

Den kliniske vejleder, der er citeret ovenfor, gav udtryk for, at Vindmøllemodellen har været med til at åbne hans eller hendes øjne for vigtigheden af at tage udgangspunkt i, hvilken studerende, der står overfor ham eller hende, og hvad den studerende kan.

Vindmøllemodellen kan bruges som et pædagogisk redskab, både før de studerende skal deltage i en sygeplejesituation, og efter at de har gjort det. Modellen kan som pædagogisk redskab bruges til at afdække, om en situation ser ud til at være rutine eller ikke-rutine for en studerende. Modellen kan også være med til at afdække om situationen drejer sig om, at den studerende skal lære *at udøve sygepleje*, er ved at blive *socialiseret til rollen* som sygeplejerske, eller om den studerende er på vej til at indgå i en *hverdagslignende situation*. Ofte indgår der aspekter af alle tre typer af indhold i de enkelte læresituationer.

VINDMØLLEMODELLEN

Sygeplejestuderendes læreprocesser i interaktion med psykiatriske patienter

Figur 7

Vindmølle modellen udviklet af Linda Kragelund (Kragelund 2006)

Andre af LIP-projektets succeskriterier var, at de kliniske vejledere brugte Vindmøllemodellen i vejledning af to hold studerende, at de har skrevet logbog over egen praksis i to perioder, og at de observerede hinandens praksis to gange. Fakta er, at godt 50% af de vejledere, der deltog i projektet, observerede hinandens praksis og skrev logbog i relation til første hold studerende. Cirka 30% gjorde det, i relation til andet hold studerende (Rasmussen m.fl. 2011; Altenburg m.fl. 2011). Da de kliniske vejledere observerede hinandens praksis brugte to vejledere Vindmøllemodellen konkret i vejledning af de studerende, og 20 gjorde det latent/underforstået - det vil sige, begreber fra Modellen lå som basis for vejledningen (Altenburg m.fl. 2011). Da vejlederne skrev logbog over deres praksis, skrev 39 vejledere, at de enten havde brugt Vindmøllemodellen sammen med de studerende, eller brugte den nu, hvor de skrev logbog, til at reflektere over egen praksis (Rasmussen m.fl. 2011). På baggrund af de data er én konklusion, at Vindmøllemodellen ikke blev brugt i vejledning af de studerende i den udstrækning, som det var meningen, da projektet startede. Det kan der være forskellige grunde til. En vejleder sagde:

"Jeg synes, at Vindmøllemodellen har været meget svær, og jeg vil sige, at den har været meget teoretisk. Når man står ude i dagligdagen, hvor tingene skal gå hurtigt, hvornår er det så lige, det er det ene begreb, og hvornår er det, det andet, jeg skal bruge. Jeg synes ikke, at Modellen har været nem at bruge.

Jeg vil også sige, at da vi skulle skrive logbog, synes jeg, at det var rigtig svært at gå ind og sige, om jeg havde brugt Modellen eller ej. Så for mig, blev det ikke det, som jeg tror, var meningen" (frit efter vejl. 100 i 2. fokusgruppe interview, linje 27-31) (Hybholt m.fl. 2011).

Én årsag til at Vindmøllemodellen ikke blev brugt mere end den gjorde, kan altså være, at den blev oplevet som svær at bruge i praksis. Der kan også være andre årsager, som dog ikke blev afdækket i projektet.

Et andet kriterium for LIP-projektets succes var, at *begreber om praksislæring blev præciserede, og at der blev udviklet en faglig terminologi til at beskrive læring i praksis*. Det vil sige, et fagsprog, som kliniske vejledere og sygeplejestuderende kan bruge i deres daglige arbejde.

På baggrund af projektets resultater er der belæg for at sige, at de kliniske vejledere ved projektets afslutning var opmærksomme på langt flere læremuligheder på deres arbejdsplads, end da projektet startede.

Der er også belæg for at sige, at mange kliniske vejledere rutinemæssigt bruger begreber fra Vindmøllemodellen. Det gælder især den empiriske betegnelse for disjuncture, nemlig "*ikke-rutine situationer*", samt begrebet "*hverdagslignende situationer*". Oprindeligt kaldte LK de hverdagslignende situationer for "*pseudo-hverdagslivsaktiviteter*", fordi det er hverdagslivsaktiviteter, der finder sted i en anden sammenhæng end hverdagslivets.

I LK's tidligere forskning var det aktiviteter, der foregik på psykiatriske afdelinger. Det var aktiviteter, som både vejledere og studerende umiddelbart troede var rutine for de studerende, men som viste sig, ikke at være det. Ofte kom de studerende til kort i sådanne situationer. De vidste ikke hvordan, de skulle håndtere dem. Der var tale om potentielle læresituationer for de studerende (Kragelund 2006).

I LIP-projektet er begrebet om *hverdagslignende aktiviteter* blevet forfinet - *nuanceret* - og der er blevet afdækket mange flere af den type aktiviteter, end dem, LK afdækkede i sin tidligere forskning. Aktiviteter, der i dag, i høj grad bliver udnyttet som læresituationer for sygeplejestuderende. Succesen i forhold til at forfine eksisterende og udvikle nye begreber om praksislæring er med andre ord relativt begrænset. Set i lyset af, at der er tale om aktionsforskning, er det ikke overraskende. Mange forskere er stødt ind i den udfordring, at samarbejde med praksis kan gøre det vanskeligt at fastholde et forskningsfokus, og ikke forfalde til at slå sig til tåls med, at der er tale om et projekt, der drejer sig om at udvikle praksis (Nielsen & Nielsen 2010).

Endnu et af LIP-projektets succeskriterier var, at *den viden der blev genereret i projektet blev spredt til de øvrige psykiatriske uddannelsessteder i Danmark*. Det kriterium blev delvist opfyldt ved at gennemføre projektets afsluttende konference "Store læremuligheder i det små" 22.09.11. Desuden har flere af projektets deltagere skrevet artikler om resultater af projektet.

Det var et af succeskriterierne, at *der ved projektets afslutning var skrevet én populær artikel og én videnskabelig artikel om resultater af LIP-projektet*. Af pkt. 3.5.3 Artikler fremgår hvem, der har skrevet hvilke artikler. Forhåbentligt bliver der også efterspørgsel efter projektets deltagere til at komme rundt om i landet og formidle resultater af det.

Ud fra ovenstående er konklusionen, at projektets deltagere til fulde levede op til den mundtlige og skriftlige formidling af projektets resultater.

Det sidste succeskriterium var, at *projektets deltagere formidlede forskningens resultater på én international konference*. Som det fremgår af pkt. 3.5.5 Konferencer m.v. levede projektets deltagere til fulde op til det kriterium.

Steen Birger Nielsen og Kurt Aagaard Nielsen (2010), som er to af de fremmeste aktionsforskere i Danmarks siger, at aktionsforskningens succes først viser sig, når det står klart, i hvilken grad fundene fra projektet bliver ført videre, efter at forskerne har forladt projektet. De siger, at aktionsforskning i princippet forbliver ufærdigt, og at man kan sige, at

jo mere *det* lykkes, jo større en succes er projektet. Det ufærdige i aktionsforskning handler om, at forskningen sætter sig spor lokalt. I LIP-projektet handlede det altså om, at hvad der sætter/satte sig spor lokalt på de regionale psykiatriske institutioner. Jo mere de lokale enheder har arbejdet/arbejder videre ud fra hvad der blev fremlagt af resultater på konferencen den 22. september 2011, og hvad der er formidlet i artikler og i rapporter fra LIP-projektet, jo mere vil man ifølge Nielsen og Nielsen kunne sige at projektet er en succes.

Et af LIP-projektets væsentlige fund var, at de kliniske vejledere fik øje på, at *der er store læremuligheder i det små*. At der f.eks. er store læremuligheder i, at studerende sammen med patienter tager opvasken. At blive klar over det, og at have fået fokus på de store uudnyttede læremuligheder i de små *hverdagslignende aktiviteter*, er blot ét udtryk for, at projektet lykkedes - at det var en succes.

I projektet deltog mange lokale institutioner ud over landet, med hver deres interesser. Konsekvensen var, at det var vanskeligt at generalisere forskningens resultater, og at få forslag/anbefalinger/fremtidige indsatsområder igennem på alle institutionerne. Hver enkelt institutionen må bruge projektets resultater og arbejde med, hvad der passer den som uddannelsessted og arbejdsplads.

Afslutningsvis må det antages, at resultaterne fra projektet kan bruges i andre grene af sygeplejen end psykiatrien, og af andre professionsbacheloruddannelser, der kombinerer teori og praktik.

Så alt i alt: LIP-projektet var en succes.

7. Referencer

- Altenburg, A. m.fl., 2011. *Kliniske vejlederes vejledning af sygeplejestuderende*. København: Nationalt Center for Kompetenceudvikling, Aarhus Universitet
- Hybholt, L. m.fl., 2011. *At være klinisk vejleder i LIP-projektet - i et indefra, udefra og deltagende perspektiv*. København: Nationalt Center for Kompetenceudvikling, Aarhus Universitet
- Kragelund, L., 2006. *Uddannelse til professionsbachelor i sygepleje - En kvalitativ undersøgelse af sygeplejestuderendes læreprocesser under klinisk uddannelse i psykiatri*. København: Danmarks Pædagogiske Universitets Forlag
- Kragelund, L., 2007. *Kategoriseringsmodel for sygeplejestuderendes læreprocesser - et arbejdsredskab for studerende og deres kliniske vejledere*. København og Roskilde: Forskningsprogrammet i Kompetenceudvikling i et livslangt perspektiv, under Learning Lab Denmark, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole og Psykiatrien Region Sjælland
- Kragelund, L. m.fl., 2008. *Projektbeskrivelse for aktionsforskningsprojektet Udvikling af læringsmiljø i psykiatrien - læremuligheder, kompetenceudvikling & innovation*. København: Nationalt Center for Kompetenceudvikling, Aarhus Universitet
- Kragelund, L. m.fl., 2009. *Analyse af 1. fokusgruppe interview i aktionsforskningsprojektet Udvikling af Læringsmiljø i Psykiatrien*. København: Nationalt Center for Kompetenceudvikling, Aarhus Universitet
- Nielsen, B.S. & Nielsen, K.AA., 2010. *Aktionsforskning. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.), Kvalitative metoder*. København: Hans Reitzels Forlag
- Rasmussen, A. E. m.fl., 2011. *Analyse af logbøger i aktionsforskningsprojektet: Udvikling af Læringsmiljø i Psykiatrien*. København: Nationalt Center for Kompetenceudvikling, Aarhus Universitet